

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » _____ 2023 р.

ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ (КОНСУЛЬТАТИВНОЇ) ПРАКТИКИ

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія

Київ – 2023

Розробник:

Рева Олена Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладачі:

науково-педагогічні працівники кафедри психології особистості та соціальних практик

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти

Протокол від 28 серпня 2023 р. № 8

Секретар _____ (Тетяна ХОМИК)

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від «21» серпня 2023 р. № 8

Завідувач кафедри _____ Оксана СЕРГЄЄНKOBA

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія)

21.08.2023 р.

Керівник освітньої програми О. Столярчук Олеся СТОЛЯРЧУК

Робочу програму перевірено

01.09.2023 р.

Заступник декана _____ Роман ПАВЛЮК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис програми практики

Найменування показників	Характеристика за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4,5/135	
Курс	1 (5)	1 (5)
Семестр	2 (10)	2 (10)
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4,5	4,5
Обсяг годин, в тому числі:	135	135
Кількість тижнів	3	3
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання практики

Мета – збагачення професійної компетентності студентів у галузі кризової психології, набуття ними досвіду самостійної професійної діяльності, навичок надання консультативної психологічної допомоги особистості, що опинилась в складній життєвій ситуації, підвищення психологічної культури здобувачів.

Завдання практики:

- систематизація і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки фахівця магістерського освітнього рівня, та удосконалення здатності їх творчого застосування на практиці;
- використання сучасних прийомів і технік розвивально-корекційної, консультативної, профілактичної, просвітницької та реабілітаційної діяльності;
- формування умінь професійного спілкування з клієнтською аудиторією;
- виховання морально-етичних якостей психолога-професіонала;
- формування індивідуального стилю професійної діяльності.

3. Результати проходження практики

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, виробнича (консультативна) практика забезпечує формування таких загальних та фахових компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
- СК11. Здатність надавати оперативну психологічну допомогу та використовувати методи психологічного захисту людини в умовах надзвичайних ситуацій.
- СК12. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини.
- СК13. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.
- СК14. Здатність активізувати психосоматичні ресурси особистості для її ефективного функціонування в екстремальних і кризових ситуаціях.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, виробнича (консультативна) практика забезпечує оволодіння такими **програмними результатами навчання**:

- ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПР13. Диференціювати типи екстремальних ситуацій і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на людину.
- ПР16. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості.

4. Програма практики

Виробнича (консультативна) практика студентів у якості майбутнього психолога є складовою частиною професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти і згідно з навчальним планом організовується в 10 семестрі. Науково-методичною основою для проходження виробничої (консультативної) практики є низка прослуханих студентами курсів, таких як «Екстремальна психологія з практикумом», «Теорія і практика сучасних психологічних досліджень», «Кризова психологія з практикумом», «Психологія насильства», «Психотехніки допомоги в ситуації втрати та горя», «Психологічна допомога особистості в умовах надзвичайних ситуацій» тощо.

Прикладні завдання:

1. Аналіз основних запитів і груп клієнтів, що звертаються за консультативною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації. Дослідження основних характеристик даного типу екстремальних, кризових, складних життєвих ситуацій, їх складових та чинників виникнення.
2. Створення графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів.
3. Розробка плану проведення консультативної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію.
4. Спостереження за ходом психологічних консультацій клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях.
5. Розробка електронного макету щоденника психологічного здоров'я, що містить рекомендації по збереженню психологічної рівноваги особистості, яка опинилась в складних життєвих умовах.

Базою проходження виробничої (консультативної) практики здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти можуть бути Кризовий центр медико-психологічної допомоги на базі Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, центри практичної психології, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді, Київський міський та районні центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, центри зайнятості, неурядові організації, Центр організаційного розвитку Інституту людини, Центр пробації м. Києва. Для виконання завдань практики студенти можуть бути скеровані і в інші установи й організації, де здійснюється практична діяльність психологічного спрямування.

Предметом практики є змістові, організаційні, навчально-методичні аспекти практичної діяльності психолога.

Змістовий модуль 1.

Ознайомлення зі змістом консультативної діяльності психолога в галузі екстремальної та кризової психології

Перший етап – ознайомчий.

На цьому етапі студент здійснює:

- ознайомлення з особливостями роботи консультуючого психолога, що практикує в галузі екстремальної та кризової психології, вивчення

нормативно-правової документації його фахової діяльності;

– аналіз основних запитів та груп клієнтів, що звертаються за консультативною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації; дослідження основних характеристик даного типу екстремальних, кризових, складних життєвих ситуацій, їх складових та чинників виникнення;

– розробку плану проведення консультативної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію.

Змістовий модуль 2.

Психологічні практики та навички діяльності консультативного психолога в галузі екстремальної та кризової психології

Другий етап – основний.

На цьому етапі студент здійснює:

– спостереження за ходом психологічного консультування клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях та оформлює протоколи;

– проведення зустрічі з керівником щодо обговорення результатів проведеної роботи, опрацьованих консультативних зустрічей, рефлексії власних психоемоційних станів та реакцій під час роботи;

– створення графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів.

Змістовий модуль 3.

Рефлексія результатів виробничої (консультативної) практики

Третій етап – заключний.

На цьому етапі студент здійснює:

– розробку електронного макету щоденника психологічного здоров'я, що містить рекомендації по збереженню психологічної рівноваги особистості, що опинилась в складних життєвих обставинах;

– рефлексію результатів практики та підготовку звітної документації (інфографіка аналізу кількості звернень та змісту запитів консультацій клієнтів організації, план консультативної бесіди, 3 протоколи спостереження консультативних зустрічей, щоденник психологічного здоров'я, звіт, щоденник практики);

– підготовку презентації за результатами практики до захисту;

– участь у звітній конференції з практики та складання заліку.

5. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Таблиця 5.1.

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів

Розробку плану проведення консультативної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію.	20	1	20					
Розробка графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів, що звертаються за консультативною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації	10			1	10			
Оформлення протоколів спостереження психологічного консультування клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях	10			3	30			
Розробка електронного макету щоденника психологічного здоров'я, що містить рекомендації по збереженню психологічної рівноваги особистості	30					1	30	
Створення презентації, оформлення щоденника, написання звіту	10					1	10	
	Разом		20		40		40	
Максимальна кількість балів: 100								

5.2. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Контроль роботи студентів під час проходження ними виробничої консультативної практики відбувається відповідно до її етапів. Критерії оцінювання роботи студента під час практики викладені у таблиці 5.2.

Таблиця 5.2

Зміст і критерії оцінювання роботи студента

Зміст роботи та її функціональне призначення	Форма звітності	К-сть одиниць	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. План проведення консультативної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію.	Розгорнутий план	1	20
Змістовий модуль 2. 1.Результати аналізу кількості звернень	Інфографіка	1	10

та змісту запитів клієнтів, що звертаються за консультативною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації (визначення спроможності студента до диференціації типів екстремальних ситуацій, самостійного узагальнення, систематизації інформації, формулювання кваліфікованих висновків)			
2. Оформлення протоколів спостереження психологічного консультування клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях та (виявлення здатності студента до організації консультативної діяльності кризового психолога, надання психологічної допомоги особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості)	Протоколи	3	30
Змістовий модуль 3. 1. Електронний макет щоденника психологічного здоров'я, що містить рекомендації по збереженню психологічної рівноваги особистості (виявлення вміння студента розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини)	Щоденник психологічного здоров'я	1	30
2. Оформлення звітної документації (визначення здатності студента до рефлексії, оцінювання й оформлення результатів практики)	Презентація, звіт	1	10

5.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку.

5.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із

		значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного опанування

6. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Власенко І.А., Рева О.М. Модель збереження психологічного здоров'я студентської молоді в Україні // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». – Херсон, 2020, вип. 3, ст. 90 – 99.
2. Консультативна психологія: підручник/ І.С. Булах, В.У. Кузьменко, Е.О. Помиткін та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 482.
3. Основи психологічного консультування (лекційний курс): навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія» / уклад. Борис Андрійович Якимчук, Ірина Павлівна Якимчук. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. – 204 с.
4. Система практик у професійній підготовці психологів: навч.-метод. посібник / за ред. Г. К. Радчук. – Тернопіль: ТНПУ, 2017. – 416 с.

Додаткова література:

1. Гончарук Н. М. Психологічна практика: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2007. 176 с.
2. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка – К.: ТОВ "Август Трейд", 2007. – 502 с.
3. Сазоненко Г.С. Компетентність у системі неперервної освіти: акмеологічна модель : наук.-метод. посіб. Макарів: Софія, 2013. 416 с.
4. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування: навч. посіб. – К.: МАУП, 2004. – 152 с.
5. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: навч. посіб. – К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ПРАКТИКИ

студента ____ курсу, спеціальності _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

за період з « ____ » _____ 20__ року по « ____ » _____ 20__
року

Місце проходження практики _____

Викладач-керівник _____

Дата	Вид роботи	Відмітка про виконання

_____ Підпис студента

_____ Підпис викладача

В щоденник практики заносяться всі поточні заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в онлайн бібліотеці, консультації з викладачем і т.п.).

ФАКУЛЬТЕТ _____

Кафедра _____

ЗВІТ

про проходження виробничої консультативної практики
студентом _____ курсу, спеціальності _____

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

в період з « _____ » _____ 20__ року по « _____ » _____ 20__ року

Проходив (ла) виробничу практику зі спеціалізації в _____

Керівник практики: _____

_____ (посада, прізвище, ім'я, по-батькові)

За період практики мною було виконано такі види роботи:

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики, включаючи опис сформованих чи збагачених загальних і фахових компетентностей.
2. Побаження та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

_____ Підпис студента

_____ Підпис керівника
від бази практики